

in založba sta nam tako ob postumni izdaji Sovretove Grške lirike zakrožila podobo klasične poezije in ustvarila delo, ki bo dolgo časa živo in vzorno.

Jože Kastelic

NEKAJ PRIPOMB K SLODNJAKOVEMU SLOVENSKEMU SLOVSTVU

V nadpovprečnem formatu in obsegu ter v opremi, ki kaže trgovski čut založnice Mladinske knjige v Ljubljani, je konec novembra 1968 izšlo dolgo napovedovano Slovensko slovstvo Antona Slodnjaka: 586 strani debela knjiga s štirimi barvnimi reprodukcijami (Trubar, Prešeren, Cankar, Župančič) in s šestnajstimi stranmi fotografij. Toda bolj ko vse drugo je važno in nas mora zanimati besedilo. Slodnjak je Slovensko slovstvo namreč napisal kot učbenik (na pobudo vodstva slovenske gimnazije v Celovcu): pač za pouk naše literarne zgodovine v (višji) srednji šoli, to se pravi za mladino od približno 15. do 20. leta starosti.

Ali njegova knjiga ustreza namenu, ki ga je imel pred očmi? Ali je taka, da se je bodo šolniki in učenci razveselili ter jo s pridom uporabljali? Kot človeku, ki malodane že četrto stoletja poučuje slovenščino v Trstu, naj mi bo dovoljeno, da po natančnem pregledu te knjige navedem nekaj kritičnih pripomb. Avtor je ob svojem predavanju 21. nov. lani v tržaškem Kulturnem domu sam dejal, da mu bo dobrodošlo sleherno mnenje o njegovi najnovejši knjigi.

Od dobrega učbenika pričakujemo določene lastnosti: da je sistematičen, pregleden, privlačen in primeren umski stopnji tistih, katerim je namenjen. Učna knjiga za literarno zgodovino mora biti podoba organskega razvoja besedne umetnosti,

ustvarjena z estetskim čutom in z razsodnostjo, kaj je pomembno, vredno poudarka in kaj ne. Pisec take knjige se ne sme ustavljati ob nebitvenem niti se šele iskati; kar zapiše, bodi kot pribito. Da je zgodovinarju poglavitno vodilo čimvečja

nepristranost in da v učbeniku ni mesta za navajanje nesvojih mnenj (oziroma za polemiko z njimi), je samo po sebi umevno.

Reči moram, da me v Slodnjakovem Slovenskem slovstvu marsikaj moti, to in ono pa tudi prijetno preseneča. Skušal bom svoje misli kolikor moč na kratko izraziti, in sicer v temle zaporedju:

- Slodnjakova metoda;
- slog in jezik;
- vrednotenje avtorjev in njihovih del;
- pomanjkanje splošnega značaja;
- snovne vrzeli oz. netočnosti;
- delež Jožeta Pogačnika.

Temu bo sledila kratka sklepna beseda o knjigi.

SLODNJAKOVA METODA. Gotovo ne izražam prvi svojega nezadovoljstva s sinkronično (sočasnostno) literarnozgodovinsko metodo. Zanj se je odločil Slodnjak že v nemško napisani zgodovini našega slovstva, izšli v Berlinu 1958, najbolj pa se mu je razbohotila v treh zvezkih Matične Zgodovine slovenskega slovstva (1963). In zdaj jo imamo vnovič pred sabo. Kakor pa Slodnjak, kot sam pravi (Knjiga 68, str.488), ne bo »spreobračal ali prepričeval« tistih, ki jim ta metoda ni všeč, tudi jaz ne pričakujem, da bi omajal njegovo prepričanje o njeni prednosti. Skušal pa bom dokazati, da za srednješolski učbenik ni primerna. Njegovo sklicevanje na Franceta Kidriča tukaj ne velja: Kidrič je pisal za svoje študente slaviste. In študij po tisti knjigi ni bil lahek!

Kaj je bistvo sinkronične metode v literarni zgodovini? Zgodovinar nas počasi pelje skozi čas in se na tej poti zaustavlja ob vseh zanimivih oziroma pomembnih pojavih, kakor stopajo iz časa. Gleda na desno, na levo, podoben nekdanjemu epiku, in tako gre pripoved polagoma naprej ko mogočen plaz, ki na svoji poti použiva vse, kar sreča. Kdor hoče takemu zgodovinarju slediti, v snovi ne sme biti novinec ali začetnik, zakaj v množici imen, naslovov in letnic se bo kmalu zgubil ko v pragozdu. Ker je avtorju pred očmi samo rast in razvoj literature, se ob zamudnem in napornem preskakovanju od enega do drugega stvaritelja (posebno v piscev bogatih obdobjih) ne utegne ustavljati pri posameznem človeku.

Neugodni posledici takega pisanja sta dve: neizbežno opuščanje biografij in pa razbito prikazovanje osebnosti, ki so delovale v več obdobjih.

Pri vsakem književniku (oz. javnem delavcu sploh) je važno vedeti, iz katerega kraja in kakšnega okolja je

prišel, kakšno izobrazbo je dosegel, kak nazor izpovedoval, kakšen poklic opravljal — in kako mu je vobče potekalo življenje. Če vse to vemo, nam je laglje umevati in ocenjevati njegovo delo. V Slodnjakovi knjigi edinole zelo dober poznavalec naše literature ne bo pogrešal biografske prvine, vsak drug pa se bo znašel v praznini. To bo zlasti čutil dijak, ki bi razen rojstne in smrtne letnice rad kaj več vedel o življenju tega ali onega pisca. Kam naj gre po kratke in pregledne podatke npr. o Trubarju, Vodniku, Trdini, Valjavcu, Stritarju, Tavčarju, Župančiču in nešteti drugih? (Navedel sem te primere, ker je SBL v 35 letih mukoma prišel do Steklase. In ker je avtor z biografskimi podatki o Cirilu Kosmaču, Ivanu Potrču in Danilu Lokarju pokazal, kako zna biti jedrat in sočen, nam je še bolj žal, da ni bil dosleden. Pomanjkanje strnjenih življenjepisov v tem učbeniku je tako velika vrzel, da ji zlepa ne bo kos kak šolnik. Ne morejo je zapolniti biografski drobcji, pomešani s podatki o literarnem delu. A to je samo prva neprijetna posledica sinkronične metode.

Slodnjak je slovensko slovstvo od začetkov do 1950 razdelil v dve skrajno neenaki razdobji. Prvo — Zgodovina ustnega in pismenega jezikovnega ustvarjanja v času onemogočene državne integracije Slovencev — (od str. 7 do str. 22) obsega 5 kratkih poglavij. Drugo — Zgodovina ustnega in pismenega ustvarjanja v slovenskem jeziku v dobah, ko so se prebujale, krepile in usklajale narodno-oblikovalne moči — (od str. 25 do str. 515) ima samo tri poglavja, a ta se delijo v vrsto manjših enot in te zopet nadalje, tako da je pred nami 39 obdobji, vsako z lastnim naslovom. Ker nas avtor vodi skozi ves ta čas, je naravno, da je moral književnike, ki so delovali v različnih literarnih

obdobjih ali na več področjih leposlovja, razsekati v več kosov. To pa je druga, še hujša posledica sinkronične metode. Kakšen je rezultat, nam bo povedal en sam primer. Finžgar je prvič omenjen (v približno 2 vrstah) na str. 270 z letnicama rojstva in smrti, a brez vsake navedbe rodnege kraja ali vsaj pokrajine. Prvo nadaljevanje najdemo na str. 287—8 (26 vrst), drugo na str. 306—7 (65 vrst), tretje na str. 330—32 (69 vrst) in četrto na str. 375—6 (50 vrst). (Ko bi bilo prikazano tudi njegovo leposlovno delo po letu 1945, bi bil omenjen še na 6. mestu.) Od str. 270 do str. 376 je o Finžgarju v petih odlomkih toliko vrst, da bi skupaj dale približno 5 strani teksta. (Naj kdo po istem načinu poskusi »sestaviti« Levstika ali Župančiča!) Ker je osebno kazalo brez potrebe nepregledno, mora človek tako rekoč prej vso knjigo prebrati, preden se znajde. Smemo to zahtevati od dijaka? Se mu more tak učbenik prikupiti in mu buditi veselje do učenja?

SLOG IN JEZIK. Že v Slodnjakovi *Geschichte der slowenischen Literatur* so me motili dolgi stavki; a dopovedoval sem si, da je to v naravi nemščine. Slodnjak piše očitno z lahkoto in so mu dolgi teksti po srcu: o tem pričata njegova biograf-ska romana. Pa tudi zapletena sintaksa s kopičenjem odvisnikov ga mika. V Slovenskem slovstvu je najti celo vrsto neprimerno dolgih in težko umljivih stavkov, zato je študij po tej knjigi precej naporen — še zlasti seveda za mlade glave, ki niso ne vajene ne voljne vrtati za avtorjevo mislijo. Višek je pač 2. odstavek na 372. strani. To je na 17 vrst raztegnjen stavek z naštevanjem in oznako skupine Bevkovih spisov. Stavke z veliko, s preveč vrstami najdemo še na mnogih drugih straneh, npr. 301 (7 vrst), 312 (9), 358 (10), 434 (8),

396, 485 in 486 (po 7), 489 (8), 502 (9). Vaj za stavčno analizo nič koliko!

Značilni za Slodnjakov nabiti slog so nadalje zelo pogostni dopustni odvisniki (dasi, četudi, čeprav, kljub temu da, vendar): trditve z omejevanjem. Zgodovinar se ne bi smel zatekati v domneve, pri našem avtorju pa neredko srečujemo izraze: menda, morebiti, najbrž, vse kaže, mogoče je celo, po naši sodbi, »verjetno je, da je Prešeren vsaj tragedijo napisal« itd. Se dve malce nenavadni ločili naj omenim v Slodnjakovem pisanju: skoraj redno dvopičje pred naslovom spisa (ki je že sicer v ležečem tisku) in pogost čustveni pomišljaj pred zadnjo besedo v stavku. Drugače pa je Slodnjakov jezik pretehtan in bogat, ne vedno najbolj preprost, včasih kar ogorčeno zanesen (npr. ob Kopitarju, Pajku, Mahničju).

VREDNOTENJE AVTORJEV IN NJIHOVIH DEL. Literarni zgodovinar ima ob faktografiji dolžnost razsojati o umetniški stopnji posameznih književnikov in o estetski vrednosti njihovih stvaritev. Nasplošno je tako: več ko o kom govori, pomembnejši je tisti; bolj ko se o čem razpisuje, vrednejše je. Na podlagi zapisov, ki so mi nastali ob branju Slovenskega slovstva, brez pridržka priznavam Slodnjaku temeljito poznanje snovi, pridnost in vestnost, ne morem pa se strinjati z vsemi njegovimi estetskimi sodbami. Njegovemu okusu je večkrat težko pritrdati. Navedel bom nekaj primerov.

O Ketteju (281-2) ima knjiga skupno 61 vrst, kar je neodpušljivo malo: komaj dovolj za droben študentovski repetitorij. V eni vrsti so naštetih naslovi sedmih sonetnih ciklov, ki obsegajo skupno 42 sonetov. Njih razlaga obsega pičlih 11 vrst, in vendar so tako svojski. O Gazelah ne slišimo nič. Kako je Kette res največja žrtev

te knjige, naj dokažejo nekatere primerjave. Več ko o vsem Ketteju je Slodnjak napisal o Mencingerjevem Abadonu. Toliko kot o vseh Kettejevih ciklih piše knjiga o Godinovih Belih tulpikah. Ali je moč tu govoriti o čutu za mero in okus? O petih knjigah propadajočega Aškerca imamo kar 95 vrst. Le čemu? Kar je slabo, se kvečjemu našteje (ali samo prešteje) in pove mnenje v nekaj stavkih. O Vladimiru Levstiku bemo dvakrat toliko kot o Ketteju, o Ingoliču in Vodušku kar trikrat toliko, o Kreftu in Mišku Kranjcu pa še več. Težko se je človeku ob vsem tem otresti občutka, da Slodnjak bolj ceni kvantiteto od kvalitete, prozo od poezije. In še nekaj: edino o umrlih je moč govoriti — da tako rečem — dokončno. O živih in še delujočih bi smel biti zgodovinar kar se da previden in malobeseden.

Plebanus Joannes, najboljša Pregljeva povest in eden najodličnejših slovenskih pripovednih tekstov, je prikazan v petih malce rezerviranih vrstah, in v enakem obsegu tudi Bevkov mojstrski Kaplan Martin Čedermac. Pregljevi Otroci sonca so komaj omenjeni, analiza Kocbekove Zemlje pa obsega 66 vrst in Groze 51, analiza in povzetek Straha in poguma 65, Dularjevega romana Krka umira 49, Prežihove Jamnice 79, Kranjčevega romana Za svetlimi obzorji 56, Potrčevega Na kmetih 55, Borovih Daljav 47. Vprašajmo se zdaj, v kakšnem sorazmerju je vse to s 4 vrstami o Beli krizantemi, tej dragoceni izpovedi in visoki pesmi svobodnega umetnika!

Ali je literarni zgodovinar dolžan spregovoriti o delih, ki so slaba in jih je torej bolje zamolčati? Ni bolj preprosto, da jih odpravi na kratko, če jih sploh omeni, kakor da na široko dokazuje njih nepomembnost? Slodnjak je velik prijatelj (in mojster) vsebinskega povzemanja pripo-

vednih tekstov, tudi če so zelo povprečni. Posebno naklonjenost je izkazal Ingoliču: vzel ga je celo v zaščito pred »našim izobraženstvom in tudi literatstvom« (483). Je takšna apologija v učni knjigi upravičena? Podobno se je razpisal o Miri Mihelič in Mimi Malenšek. Tudi pravda o Župančičevi Veroniki Deseniški je prikazana preobširno (393—4). Vobče se mi zdi Slodnjak premalo kritičen, razsodniški. Ne pokaže, kaj je vredno branja. In končno naj literarni zgodovinar ničesar ne želi, ne pričakuje od pišočega, leposlovec naj mu ne »budi upanja« (510). Literarni zgodovinar ni vodnik, izogibati se mora vzklikov (»žal«), ker nikdar ne ve, »kaj bi bilo, če bi bilo«. Tudi ugibanje ali ima B. Vodušek še kaj v miznici, zveni tuje v učbeniku.

POMANJKLJIVOSTI SPLOŠNE NARAVE. V podobi razvoja slovenskega slovstva, kot jo je v tej knjigi ustvaril Slodnjak, pogrešam ozadje, ki bi ji dajalo perspektivno plastičnost: manjka namreč v nazornih potezah prikazan politični in posebno še kulturni razvoj Evrope. Čutimo se preveč pri tleh, ne vidimo v svet, ne moremo se z njim primerjati. Naša literatura je razen ljudske pesmi rasla vendar ob zgledih od zunaj. Kateri dogodki in pojavi, bodisi domači ali tuji, so ji dajali pobudo oz. določali smer? Nekoč smo kar bolestno stikali za tujimi vplivi (»vplivologija«), Slodnjak pa se je približal drugi skrajnosti. Le s pridržkom je moč iti za njim. Razmere v Jugoslaviji po letu 1918 je podal zelo točno, in tudi zgodovinski uvod v dvajsetletje 1930—1950 je prav dober. Zakaj ni takih preludijev tudi pred drugimi literarnimi obdobji?

Knjiga, o kateri govorimo, operira s pojmi: humanizem, renesansa, barok, razsvetljenstvo, romantika, realizem, simbolizem, impresionizem,

ekspresionizem, futurizem, dadaizem, nova stvarnost itd. ko z nečim, kar vsakdo razume. Toda ti pojmi bi morali biti v učbeniku pojasnjeni, definirani, ker so neprimerno važnejši kot pa »rokovnjači«, ki jih avtor razlaga v 8 drobnih vrstah pod črto (225). Rekel bo kdo, da mora dijak omenjene pojme poznati od prej, iz učne knjige za literarno teorijo; toda teorijo je treba nenehoma utrjevati s stvarnostjo, drugače obvisi v zraku in zbledi.

SNOVNE VRZELI OZ. NETOČNOSTI. Ljubezen do predmeta je Slodnjaku privedla pod pero malce preveč literarnih delavcev: tudi takih, ki bi jih kazalo izpustiti. Zavoljo grmičevja zdaj človek premalo vidi drevesa. Avtor bi si bil moral postaviti mejo, pod katero se ne bo spuščal. Na mladinsko slovstvo se Slodnjak ni oziral. V knjigi torej ne srečamo Karla Široka, Josipa Vandota, Mirka Kunčiča in podobnih; ali če so ga ustvarjali tudi sicer pomembni književniki, je omenjeno (Levstik, Župančič, Seliškar; o štirih Stritarjevih starostnih zbirkah ni pa niti besede).

Med imeni, ki jih je Slodnjak sprejel v knjigo, zaman iščemo nekatera, ki ne bi smela manjkati. Eden takih književnikov je nedvomno pesnik Jože Pogačnik, avtor zbirke *Sinje ozare* (gl. SBL II, 409). Izpuščen je nadalje pisatelj Matija Prelesnik, pač važnejši od Josipa Premka in trume drugih. V tako knjigo bi — ob istem merilu — spadal tudi pisatelj Anton Vadnjal. Pogrešamo pesnico Doro Gruden, avtorico Rdečih kamelij in pripovednico Gelč Jontes (Sreča na črepinjah).

Kaj več bi veljalo povedati o pripovedniku Matiji Malešiču, nadalje o listu Slovenki Tržačanke Nadliškove, pri Tonetu Šifrerju (457) ni omenjen

posmrtni knjižni izbor iz pesmi in proze Kmet in stvari (1947). Realist H. Dolenc (228) bi zaslužil večjo pozornost, R. Murnik (264) manjšo, Medvedova drama Stari in mladi vsaj omembo (345). Nič ne vzemo o pobudi za Gregorčičeve Poezije III (301). O Družbi sv. Mohorja bi bilo treba povedati veliko več in na pravem mestu. V dodatnem poglavju Slovstvena zgodovina nikakor ne bi smel biti izpuščen Jakob Šolar, ki je med 1962 in 1967 izdal pet knjig Detelovega Zbranega dela z obširnimi in izčrpnimi opombami. Pravzaprav bi ga morali najti že prej: med viri za prikaz Detele. Zdi se mi pomembnejši od Joka Žigona in še marsikoga drugega. Pač pa je v tej knjigi prvič (in obširno) prikazan Ivan Mrak. Prav je tako! Ob njegovi biblični triologiji Proces naj bi kdo Mrakov tekst primerjal s Papinijevimi Pričami trpljenja Gospodovega (Ljubljana 1940, str. 178).

Manjših napak ali netočnosti je preveč. Tiskovne napake pripisujem pač korektorju (največ zmede je v predzadnjem odstavku na str. 72). Emil Korytko, Janko Pajk, Filip Kallan, Miran Jarc, F. Zagoričnik, T. Salamun so brez osnovnih biografskih podatkov. Jarc je Dolenjec, tipičen Novomeščan: če se kdo samo rodi v Črnomlju, še ni Belokranjec. Iga Grudna je bolje imenovati Nabrežinca ko »tržaškega okoličana«. Avtorica Koče strica Toma ima navadno dva priimka: Beetcher-Stowe (139). Mahničev Rimski katolik je izhajal osem let 1888—1896), ne šest. Medvedov »samokritični nagovor« ima naslov Epigon (ne: Epigonu). Župančič je doma z (ne: iz) Vinice; eno svojih pesmi je naslovil Nočni psalem (ne: psalm). T. Vodnika Vigilije so izšle 1923 (ne: 1925), Gradnikovi Večni studenci 1938 (ne: 1937). Trubarjeva knjiga iz 1561 ima na 31. strani pravi naslov, na 555. netočnega. Letnica

Vombergerjevega rojstva je pač ti-skovna napaka. Itd.

DELEŽ JOŽETA POGAČNIKA. Za Slodnjakovo knjigo je Tretje razdobje (Sodobno slovstvo — pač po letu 1950) napisal petintridesetletni literarni zgodovinar Jože Pogačnik (od str. 519 do str. 544). Sestavljajo ga: Splošni pogledi, Pesništvo, Pripovedništvo in Dramatika. Kar zadeva položaj v Sloveniji, je treba reči, da je slika podana v res dobri razvojni panorami, premišljeno, pretehtano in bistro, le za srednješolske glave utegne biti pretežka. Pogačnik je pokazal temeljito znanje in čut za mero. Imam pa dve pripombi, ki zadevata stil. Katero je »četrto desetletje v našem stoletju« (519)? Pač 1930 do 1940. Misli Pogačnik ta čas? Po kontekstu sodeč ne, marveč štirideseta leta (1940—1950). Isto velja za izraz »peto desetletje XX. stoletja« (523). Pač petdeseta leta: 1950—1960.

Omenjenim Splošnim pogledom je nekako prilepljena dve strani dolga podoba slovstvenega ustvarjanja izven meja Slovenije: na Koroškem, Tržaškem in v Južni Ameriki. Tukaj pa stoje stvari drugače. Vtis imam, da pozna pisec npr. petero Turnškovi-h knjig, ki jih navaja, le posredno. Niso mu pokazane publikacije v povojnem Trstu, zato je njegova beseda tu nezanesljiva. Stavek o kulturnih delavcih, ki po zadnji vojni ustvarjajo slovstvo v Argentini, ko »so po zmagi Osvobodilne fronte nad fašizmom in nacizmom zapustili domovino«, je v tej obliki dvoumen in nehote krivičen; njih zadržanje v svetu dovolj izpričuje, kaj jim je slovenstvo bilo in kaj jim je.*

* *Pripomba uredništva:* Vprašanje slovenstva je prav gotovo zamotano, njegova definicija večkrat zelo subjektivna, včasih tudi nemogoča, vendar v določenih obdobjih, zlasti v

»Argentinski« sekciji zamejske literarne dejavnosti je Pogačnik odmeril 25 vrst. Iz njih vzemo za revijo Meddobje, za zbornik Vrednote (ki pa ne izhaja vsako leto) in za Slovensko kulturno akcijo. Nadalje najdemo tu kopico povečini golih imen brez slehernih biografskih in bibliografskih podatkov; le na prozaiste in lirike so razvrščena. Ta prikaz je pomanjkljiv, nepregleden in netočen. Kje je pisec našel Miroslava Goršeta, da ga je vtaknil med druge? Literaturo, ki je nastala v zamejstvu — še posebno tisto izpod peresa blizu ali daleč po svetu razpršenih ideoloških emigrantov — bo treba končno spoznati, pretestiti in objektivno oceniti, seveda ob upoštevanju okoliščin, ki so te ustvarjalce spremljale. Knjiga, o kateri je založnica napovedovala, kako »bo edinstvena tudi po tem, da bo prvičkrat ovrednotila slovensko knjigo, ki je izšla v zamejstvu«, ni izpolnila našega pričakovanja.

SKLEPNA BESEDA. Pogačnikovemu orisu naše književnosti od 1950 do vključno 1966 sledita kratka Slodnjakova zgodovinska prikaza literarne kritike in slovstvene zgodovine, njima pa osebno in stvarno kazalo. Le-to zadnje bi bilo lahko velik pripomoček za orientacijo po obširni knjigi, ko bi ne bilo tako pomanjkljivo oz. nedosledno. Morala bi biti v njem vsaj vsa v tekstu navedena knjižna dela, časopisi in listi, žal pa kar mrgoli vrzeli. (Najdemo npr. Zvezdišče, na str. 86 pod črto ome-

obdobjih izrazito konfliktnih zgodovinskih in nacionalnih situacij — ena takih so nedvomno bila leta 1941—1945 — pa ideja in praksa slovenstva najbrž ne moreta biti sporni ne glede na mnenje in oceno, ki ju kdo ima o sebi ali skupini, ki jo vrednoti. O sami knjigi pa bomo, zaradi njene pomembnosti, še posebej poročali.

njeno Jarnikovo pesem, Finžgarjevega Divjega lovca, Naše krvi in Makalonce pa ne.) Od začetka do konca tekst spremljajoči drobni naslovi na vrhu strani so sicer domiselni, a ne morejo biti vsemu kos.

Napak bi bilo seveda po teh obilo pripombah misliti, da ima Slodnjakovo Slovensko slovstvo same minuse. Ta obsežna učna knjiga vsebuje namreč izredno veliko dragocenega gradiva (zlasti v označbah), samo izčistiti bi ga bilo treba, izločiti marsikaj odvečnega. Predvsem tekst skričiti vsaj za tretjino, in sicer na račun živečih piscev! Takšna, kot je zdaj, bo knjiga s podatki, z oznakami in ocenami dobro rabila le prizadevnim profesorjem, ne pa tistim, katerim jo je avtor predvsem namenil: dijakom. Radoveden sem, do kakšnih izkušenj bosta prišla v tem pogledu Celovec in Trst (tu je bila vpeljana na Tehničnem zavodu).

Poleg skrčenja in estetskega izčiščenja bi bila nujna še ena stvar:

drugačna periodizacija. Našo literarno zgodovino bi bilo treba razdeliti preprosteje, pregledneje, manj problematično. A to je poglavje zase: prezapleteno je, da bi se mi bilo moč na tem mestu spuščati vanj.

Ostaja vprašanje metode, od katere Slodnjak po svojih lastnih besedah ni voljan odstopiti. Mislim, da so njene prednosti manjše od težav, ki jih ustvarja. Zato se zavzemam za monografsko metodo, ker bi le ta omogočila pravo sintezo prikazanih osebnosti. Literaturo ustvarjajo posamezniki — in nje mora zgodovinar kar se da plastično predočiti, seveda v povezavi in v razmerju s časom, z okoljem in s sodobniki.

Spričo vsega, kar sem povedal, vrednost Slodnjakovega Slovenskega slovstva, žal, ni v popolnem skladju z rahlo slovesnim podnaslovom »Ob tisočletnici Brižinskih spomenikov«.

Vinko Beličič

GLASBA

OB PREBIRANJU MUZIKOLOŠKEGA ZBORNIKA

»Sehr geehrter Herr Professor!

...Es handelt sich um den literarischen Nachlass meines Mannes, hauptsächlich um die Musikgeschichte... Es ist da eine allgemeine Musikgeschichte... und eine speziell jugoslawische..., beide in slowenischer Sprache abgefasst... ob es nicht klüger wäre, ich würde das kleine Werk, die jugoslawische Musikgeschichte, übersetzt ins Deutsche, ins Ausland verkaufen? Wie mir mein Mann oft sagte, existiert eine derartige Arbeit überhaupt noch nicht und sind seine Forschungen diesbezüglich die ersten und einzigen.«

(Iz koncepta za pismo vdove Josipa Mantuanija v Ljubljani Robertu Lachu na Dunaju v aprilu 1934.)

»Hochverehrte gnädige Frau!

... das slowenisch geschriebene Buch wäre ganz aussichtslos. Eine Übersetzung in's Deutsche... würde erstens wahnsinnig und unverhält-